

Samaritaanse Sabbatical

Door Klaske Delhij

Ineens besluit je gehoor te geven aan het al lang sluimerende verlangen iets zinnigs te gaan doen. Niet voor jezelf maar voor je medemens. In Nederland kun je daarvoor terecht bij diverse instanties. Het aanbod is echter vaak groter dan de vraag. Helen Ripmeester lukte het door de strenge selectieprocedure van Artsen zonder Grenzen te komen. Zij zegde haar baan op bij de KLM en vertrok naar Cambodja.

“Ik kwam daar aan in Cambodja, sprong de auto uit en stond direct tot m'n knieën in het water. Een overstroming. En ook de elektriciteit was uitgevallen. Ik moest naar het huis waden waar we sliepen, naast een sloppenwijk. Toen dacht ik wel: 'hmm, Helen, wat waren ook alweer je beweegredenen?'” De 35-jarige Helen Ripmeester was als internationaal projectmanager bij KLM gewend om in mantelpak de hele wereld af te reizen, *business class*. Op een dag besloot ze echter haar carrière tijdelijk te onderbreken. “Ik wilde iets zinnigs doen, een bijdrage leveren aan het maatschappelijk belang. En ik wilde eens kijken of ik mijn leven 180 graden om kan gooien. Je moet ook leren loslaten, vind ik. Ik was benieuwd of ik dat kon of dat ik echt zo'n tutje was geworden,” vertelt ze in haar luxueuze appartement aan de Rotterdamse Maas.

KLIK

Ripmeester meldde zich aan bij Artsen zonder Grenzen (AzG), een organisatie waar ze van kindsaf al een 'klik' mee voelde. Makkelijk was het niet om daar binnen te komen. De langdurige sollicitatieprocedure moet laconieke avonturiers en mensen die 'Florence Nightingale willen spelen' afschrikken. Naast medisch personeel zoekt AzG ook mensen met een technische of financiële achtergrond. Ripmeester - van huis uit economisch psychologe - besloot zich aan te melden als *financial controller*, een combinatie van financiën en *human resources*. “Alleen wist ik niks van boekhouden, dus dat was een probleem.” Een boekhouder van KLM leerde haar de kneepjes van het vak en uiteindelijk wist ze zich door de boekhoudkundige test te slaan. Ze kreeg een week training in het financiële systeem en belandde daarna op een algemene training voor expats.

“Vreselijk komisch: je komt uit je zakenpak en belandt in een stapelbedje met slaapzak in een jeugdherberg.” Binnen twee weken leerde ze een radio aanleggen, een vluchtelingenkamp bouwen,

basale zaken over ziektebeelden en hoe epidemieën zich verspreiden. Vervolgens werd ze 's nachts gedropt met een loeizware generator op haar rug. “Sommige mensen verklaarden me voor gek: ik moest mijn huis verhuren, m'n auto moest eruit. Je wordt vrijwilliger, dus je verdient natuurlijk niet zoveel. Nu krijg je in het veld ook niet echt de kans om veel geld uit te geven”.

GEZEMEL

De eerste maanden werd ze in Cambodja gestationeerd als assistent-*financial controller*. AzG verleent in het gebied basis-medische hulp, bouwt ziekenhuizen en voert campagnes rondom aids. Gewend als ze was aan resultaten boeken, *targets* stellen en zaken gestructureerd aanpakken, begreep ze aanvankelijk niet waarom haar teamleden eindeloze discussies voerden over de hulpverlening ('al dat gezemel'). Later leerde ze inzien dat deze discussies juist belangrijk zijn voor een ideologische organisatie als AzG: het helpt om zaken scherp te stellen. “Soms heb je een groep slachtoffers en een overheid die niks doet. Die zegt dan doodleuk: 'Als jullie ons televisies geven, krijg je toegang tot de slachtoffers'. Doe je dat dan wel of niet? Als neutrale organisatie wil je niks met de strijdende partijen te maken hebben, maar soms blokkeren die partijen jou om hulp te bieden. Wat weegt dan zwaarder: dat je die slachtoffers helpt of dat jouw missie wordt geblokkeerd?”

BIKKELEN

Na een paar maanden werd Ripmeester overgeplaatst naar Indonesië, waar AzG met name water en sanitatieprogramma's heeft in vluchtelingenkampen. “Je denkt dat Indonesië een leuk vakantie-land is, maar in die tijd waren er 1,2 miljoen vluchtelingen.” Aanvankelijk reisde Ripmeester als *financial controller* de vier projecten in het land af en leidde lokale boekhouders op. Vanwege de dagelijkse corruptiepraktijken moest ze zeer alert zijn. “Het is

verselijk bikkelen. Je bent makkelijk zeven dagen per week, 14 uur per dag bezig.” Uiteindelijk werd ze projectmanager van tien vluchtelingkampen in Kalimantan. 35.000 mensen waren op de vlucht geraakt en gestrand op lokale sportvelden. “Je kunt je voorstellen: al die duizenden mensen in een sporthal, dat ruikt heel lekker...” Door de slechte hygiënische omstandigheden hadden veel mensen huidaandoeningen. In een geïmproviseerde kliniek werden ze daarvoor behandeld. Er waren momenten dat ze dacht ‘nu gooi ik de handdoek in de ring’ en waarop ze haar familie en vrienden miste als uitlaatklep voor alle frustraties en irritaties. “Het is duwen, draaien en trekken om iets gedaan te krijgen. En als je dan wat had gedaan - dus voor water en latrines gezorgd - dan kwam de lokale bevolking en die brandde het hele kamp af. Daar sta je dan.”

RILLINGEN

Voor het gebrek aan privacy viel haar soms zwaar: als team werk je met elkaar en woon je ook al die maanden bij elkaar in huis. Desondanks kijkt ze er met een voldaan gevoel op terug. Ze heeft daadwerkelijk een bijdrage kunnen leveren, ook al zijn het vaak kleine dingen die je bereikt: stromend water of een goede hygiëne waardoor er geen epidemieën uitbreken. Een belangrijke les die Helen Ripmeester heeft geleerd is dingen los te laten. “In Nederland hebben we zoveel

mogelijkheden, dat je eigenlijk verplicht bent aan jezelf om die kansen te grijpen,” meent ze. De rillingen lopen haar nog over de rug als ze vertelt van een vrouw in gescheurde kleren, met een kindje op haar arm, helemaal onder schurft, haar gezicht open, smerig en vies. De vrouw wenkte haar en liet haar foto’s zien. “Er stond een middenklasse huis op, met *carport*, een auto ervoor, televisie in huis. Het kindje dat nu onder de schurft zat, zat in een roze kanten jurkje op de bank. Toen dacht ik: ja, het kan echt iedereen gebeuren.”

BEKENNEN

In januari dit jaar kwam ze terug. Sinds enige tijd werkt Ripmeester als interim-manager bij Cap Gemini. Ze merkt dat haar ervaring interesse wekt in het bedrijfsleven: “Het heeft toch wel te maken met kleur bekennen, dat je echt iets doet wat in jou zit, en wat jij belangrijk vindt.” Een tweede uitzending sluit ze zeker niet uit, maar carrièreontwikkeling staat voorop. Liefst in combinatie met het dienen van een humanitaire zaak. Als dat binnen de noodhulp kan, is dat prima. Ze waakt er echter voor om na jaren van uitzending ‘in de supermarkt te belanden’: “De ervaring in het veld is wel heel waardevol, maar sluit niet altijd even goed aan bij de *topjobs* in het bedrijfsleven.” De komende twee jaar blijft ze dus in Nederland. “Ik was zo veel weggeweest, ik moest me weer aan iedereen gaan voorstellen. Je raakt een beetje je wortels kwijt.”

SNV

SNV heeft in 2001 ruim 300 mensen uitgezonden. Werving geschiedt aan de hand van vacatures. SNV richt zich op *capacity building* in de sectoren lokaal bestuur, duurzaam beheer van natuurlijke hulpbronnen en ondersteuning van de private sector. Functies van SNV-ers zijn adviseur, trainer, manager of onderzoeker. Over het algemeen geldt een uitzendingstermijn van drie jaar, kortere missies komen ook voor. De meeste expats hebben een ruime ervaring en worden dienovereenkomstig betaald. Een (senior)adviseur verdient tussen € 2000 en € 3900 bruto per maand, een *Country Program director* tussen € 2900 en € 4900. Om de ‘vergrijzing’ van de expats tegen te gaan is er sinds 1998 een junior-programma, waarin academici of HBO’ers gedurende twee jaar in het veld een *on-the-job* training krijgen tot adviseur. Zij verdienen tussen € 2100 en € 3000.

Artsen zonder Grenzen (AzG)

Per jaar krijgt noodhulporganisatie AzG 1500 aanmeldingen binnen van mensen die naar het buitenland willen. Vorig jaar zond zij 581 mensen uit, merendeels naar gebieden met chronische conflicten. De meeste vrijwilligers zijn tussen 26-40 jaar. Voor 40% was het de eerste missie; zij krijgen een vrijwilligerscontract (€ 630 bruto per maand, kost, inwoning en verzekeringen worden betaald). Wie vaker uitgezonden wordt, krijgt een arbeidscontract met een bruto maandsalaris tussen € 1200 en € 2500. Een gemiddelde missie duurt 6-12 maanden. Bijna de helft vervult een (para)medische functie, de rest werkt op het logistieke/technische, financiële of leidinggevende vlak. Mensen die eenmalig of een beperkt aantal keren uitgezonden willen worden, zijn welkom. “We willen graag vers bloed in de organisatie om de frisse blik te behouden”, aldus woordvoerder Susanne Staals.

Programma Uitzending Managers (PUM)

PUM heeft een bestand van ca. 3500 senior-adviseurs, die ondernemers in 80 landen adviseren en ondersteunen. Jaarlijks worden zo’n 1600 missies uitgevoerd. De adviseurs worden ingezet op terreinen

als industrie, landbouw, handel en management, beroepsopleiding, milieu, gezondheidszorg en andere overheidsdiensten. Een missie duurt gemiddeld drie tot zeven weken en maximaal twee tot drie maanden. De adviseurs zijn deskundigen en managers boven de 50 jaar, die hun expertise belangeloos overdragen aan bedrijven en non-profit instellingen elders. Reis- en verblijfkosten worden vergoed. "Vaak zijn onze adviseurs gepensioneerd of anderszins niet meer actief in het werk. Mensen die wel werken, nemen vaak vakantie op of zijn eigen baas," licht woordvoerder Shireen Poyck toe. Na hun zeventigste worden adviseurs uitgeschreven uit het bestand.

Voluntary Services Overseas (VSO)

VSO Nederland heeft de afgelopen twee jaar 164 van de bijna 950 sollicitanten uitgezonden. De meeste vrijwilligers zijn rond de 30 jaar. Zij komen in dienst van een lokale werkgever op diverse werkterreinen: zakelijke en sociale dienstverlening, onderwijs en IT, landbouw, natuur en milieu, techniek en media, en gezondheidszorg. Voorheen waren het vaak uitvoerende functies (leraar, verpleegkundige), maar steeds vaker worden mensen ingezet op ondersteunende functies (managers, adviseurs, trainers, IT-specialisten). Gemiddeld duurt een uitzending twee jaar, al komen uitzendperioden van 6 maanden tot een jaar steeds vaker voor. De uitgezonden vrijwilligers verdienen een lokaal salaris, dit kan variëren van € 100 tot € 400 per maand. Huisvesting en verzekeringen worden betaald. Partners mogen mee, maar moeten zelf voor een baan zorgen. "Het salaris is afgestemd op één persoon, dus daar kun je niet van leven met z'n tweeën," zegt Willy van der Luit, hoofd marketing en communicatie.

www.snv.nl

www.artsenzondergrenzen.nl

www.pum.nl

www.vso.nl